

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 20801/2023
13.12.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца Привредно друштво за производњу и промет „Латифовић“ ДОО Крушевац, чији је пуномоћник Душан Самарцић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Високи савет судства, Привредни суд у Београду, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Краљеву, ради накнаде имовинске штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гжрр 87/23 од 25.04.2023. године, у седници већа одржаној 13.12.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гжрр 87/23 од 25.04.2023. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Крушевцу Прр1 1/23 од 03.02.2023. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је тужена обавезана да тужиоцу на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у стечајном поступку који се води у предмету Привредног суда у Београду Ст 7/16 исплати неисплаћено потраживање у износу од 10.843.603,19 динара са законском затезном каматом од 09.09.2021. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 235.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гжрр 87/23 од 25.04.2023. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужена обавезе да му на име накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року у стечајном поступку који се води у предмету у предмету Привредног суда у Београду Ст 7/16 исплати потраживање у износу од 10.843.603,19 динара са законском затезном каматом од 09.09.2021. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 30.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка,

погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Испитујући правилност побијане одлуке у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11... 18/20), Врховни суд је утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Привредног суда у Београду Ст 7/16 од 29.02.2016. године, отворен је стечајни поступак над стечајним дужником Холдинг предузеће „Прва искра“ АД Барић, Београд. Закључком о листи утврђених и оспорених потраживања Привредног суда у Београду Ст 7/16 од 29.02.2016. године у целости је утврђено потраживање стечајног повериоца овде тужиоца „Латифовић“ ДОО у укупном износу од 11.147.137,74 динара, у трећем исплатном реду. Решењем Привредног Апелационог суда у Београду Рж Ст 3823/20 од 02.08.2021. године, усвојена је жалба предлагача „Латифовић“ ДОО Крушевац па је преиначено решење Привредног суда у Београду Ст 443/20 од 07.09.2020. године и утврђено да је предлагачу овде тужиоцу у предмету Привредног суда у Београду Ст 7/16 повређено право на суђење у разумном року у стечајном поступку који се води пред Привредним судом у Београду под пословним бројем 7/16 и наложено судији да у овом предмету предузме све радње у року од четири месеца како би се стечајни поступак окончао у најкраћем року. Из решења Агенције за привредне регистре од 19.11.2021. године утврђено је да је стечајни дужник Холдинг предузеће „Прва искра“ АД Барић предузеће са већинским друштвеним капиталом 99,9162% од укупно регистрованог капитала. Из правноснажне извршне пресуде Трговинског суда у Београду П 2393/2000 од 05.06.2002. године утврђено је да предметно потраживање тужиоца потиче из пословно-комерцијалног односа овде тужиоца и Холдинг предузећа „Прва искра“ АД Барић које до сада није намирено у целости. Решењем о извршењу Трговинског суда у Београду од 22.09.2023. године потраживање тужиоца „Латифовић“ ДОО признато је у целости у укупном износу од 11.147.137,74 динара (главни дуг 4.976.176,15 динара, камата главног дуга 6.024.737,75 динара, трошкови поступка 54.084,00 динара и камата на трошкове 90.139,84 динара). Решењем о деоби стечајне масе Привредног суда у Београду од 03.02.2022. године приступило се намирењу повериоца тако да је сада тужилац по основу овог решења намирен у износу од 303.534,55 динара односно 2,72% од правноснажно утврђеног потраживања.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев, налазећи да тужилац има право на накнаду имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року коју је проузроковао Привредни суд у Београду за чије пропусте одговара тужена Република Србија, како по основу објективне одговорности из члана 31. став 3. Закона о заштити права на суђење у разумном року.

Другостепени суд је побијаном пресудом преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев, оценивши да није основан тужбени захтев захтев за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у висини признатог, а неисплаћеног потраживања тужиоца према стечајном дужнику Привредног друштва за производњу и промет „Латифовић“ ДОО Крушевац у стечајном поступку који се води пред Привредним судом у Београду Ст 7/16. Закључио

је да тужена не може одговарати за комерцијална потраживања предузећа основаног на бази друштвеног или државног капитала са којим је тужилац слободном вољом ступио у комерцијални однос, јер у конкретном случају тужилац има потраживање које проистиче из комерцијалног односа са стечајним дужником због неплаћених а извршених услуга (израда и испорука опреме за мини пивару) па тужена нема обавезу да тужиоцу накнади материјалну штету у смислу одредбе члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року, обзиром да тужилац није доказао да је имовинска штета коју потражује настала искључиво због дужине трајања поступка стечаја и да је исту могао да наплати да је суд ефикасније поступао и предузимао делотворне радње, а да је упркос томе намирење изостало због пропуста суда, као последица повреде права на суђење у разумном року.

По оцени Врховног суда, становиште другостепеног суда је засновано на правилној примени материјалног права.

Према члану 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС“, бр. 40/2015), странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у року од годину дана од када је стекла право на правично задовољење (став 1). Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна (став 3).

Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року (Закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 02.11.2018. године). Наведени правни закључак допуњен је на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 27.09.2019. године, тако да у погледу извршних дужника који не спадају у напред наведену категорију, већ се ради о физичким лицима или правним лицима која нису основана на бази друштвеног или државног капитала, свакако је нужно утврђивати узрочно-последичну везу, између повреде права на суђење у разумном року и ненаплаћеног потраживања, те утврђивати да је управо искључиви разлог немогућности наплате тих потраживања неадекватно поступање суда. Нужно је доказати да је дужник у тренутку покретања поступка за наплату имао довољно новчаних средстава у имовини и да је поштујући редослед исплате могао да се наплати да је суд ефикасно поступао и предузимао делотворне радње у циљу наплате прописане одговарајућим Законом о извршењу.

Наиме, иако је тужиоцу решењем Привредног апелационог суда у Београду Рж Ст 3823/20 од 02.08.2021. године, утврђена повреда права на суђење у разумном року, тужилац није доказао да је услед повреде права на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Београду Ст 7/16, претпео имовинску штету и да је она последица неадекватног поступања органа тужене за окончање тог поступка. Тужилац није доказао да је у моменту покретања поступка за наплату спорног потраживања на рачуну стечајног дужника било средстава из којих би се могло исплатити тужиоцево потраживање, а да му иста нису исплаћена због неправилног и незаконитог рада тужене, што би био основ одговорности за накнаду имовинске штете у овом поступку.

Следом наведеног, тужилац није доказао постојање узрочно-последичне везе између штете коју трпи (у висини признатог, а неисплаћеног потраживања) и неадекватног поступања суда у стечајном поступку у циљу намирања тужиоцевог потраживања, за коју штету изазвану повредом права на суђење у разумном року би била објективно одговорна тужена, како то правилно закључује другостепени суд.

Управо из ових разлога нису основани наводи ревизије којима се понавља да је одлуком другостепеног суда повређено право тужиоца на имовину, те да се одговорност Републике Србије заснива на неспровођењу судских одлука.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић